

## Tietoa henkilötietojesi käsittelystä Sakon muuntorangaistusuudistuksen vaikutukset -tutkimuksessa

*Sakon muuntorangaistusuudistuksen vaikutukset* -tutkimus selvittää vuoden 2021 sakon muuntorangaistusta koskevan lakiuudistuksen vaikutuksia. Tutkimus toteutetaan oikeusministeriön sakkomenettelyä käsittelevän työryhmän tueksi. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä sakon muuntorangaistuksen vaikutuksista ja täydentää tietopohjaa nykyisen sakkomenettelyn kokonaistarkastelun tueksi. Tutkimuksessa analysoidaan mahdollista ajallista muutosta tuomioistuimissa syyksi luettujen sakkorikosten ja sakkovankien määrässä sekä muutoksia uudistuksen kannalta keskeisissä rikoslajeissa (näpistys, kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta, huumausaineen käyttörikos, varkaus ja lievä petos).

Tutkimuksen aineistona käsitellään henkilötietoja. Tietoja yhdistetään useista rekisterilähteistä. Tämän tietosuojailmoituksen tarkoituksena on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on henkilötietoihisi liittyen.

### 1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Helsingin yliopisto  
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti  
Osoite: PL 4 (Yliopistonkatu 3)  
00014 Helsingin yliopisto

### 2. Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevista asioista:

|                            |                                                      |
|----------------------------|------------------------------------------------------|
| Nimi:                      | Markus Kaakinen, apulaisprofessori                   |
| Tiedekunta/osasto/yksikkö: | Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti        |
| Osoite:                    | PL 16 (Snellmaninkatu 10), 00014 Helsingin yliopisto |
| Puhelinnumero:             | 0294120878                                           |
| Sähköpostiosoite:          | markus.kaakinen@helsinki.fi                          |

### 3. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaavaan saa yhteyden sähköpostiosoitteesta [tietosuoja@helsinki.fi](mailto:tietosuoja@helsinki.fi).

#### 4. Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimuksen kohdejoukon muodostavat Suomessa vuosina 2000–2023 asuneet Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinotilastossa sekä syytetyt ja tuomitut tilastoissa olevat henkilöt. Tutkimusaineistona käytetään Tilastokeskuksen ylläpitämiä laajoja rekisteriaineistoja (Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -aineisto, Rikos- ja pakkokeinotilasto, FOLK Perustieto- ja tulomoduulit), jotka kattavat selvitykseen tarvittavat tiedot Suomessa määrätystä sakkorangaistuksista ja sakkorangaistuksiin määrätystä henkilöstä. Tilastokeskuksen rekisteriaineistot sisältävät tietoja henkilöiden demografisista (esim. ikä, sukupuoli, syntyperä) ja sosioekonomisista taustoista (esim. tulot ja sosiaalietuudet) sekä heitä koskevista rikosepäilyistä ja tuomioista. Näihin tietoihin yhdistetään Oikeusrekisterikeskuksesta haettuja tietoja sakkomääräyksistä ja sakon muuntorangaistuspäätöksistä (esim. tuomio- ja sakkotietoja).

Tiedot eri rekistereistä yhdistetään Tilastokeskuksen FIONA-etäkäyttöjärjestelmässä ja tutkimusryhmä ei käsittele henkilötunnuksia missään tutkimuksen vaiheessa. Yhdistäminen toteutetaan pseudonymisoiduilla yksilöidyillä tunnistetiedoilla. Lisäksi Tutkimusaineistona käytetään Rikosseuraamuslaitokselta saatavia tietoja sakkovankien määrästä. Näitä tietoja ei yhdistetä muihin tutkimuksessa käsiteltäviin aineistoihin.

#### 5. Mistä lähteistä henkilötietojasi kerätään

Henkilötietoja kerätään Oikeusrekisterikeskuksen ja Tilastokeskuksen omistamista ja hallinnoimista tietojärjestelmistä.

Helsingin yliopiston tutkimusryhmä ei näe vastaajien nimiä tai henkilötunnuksia missään tutkimuksen vaiheessa. Aineiston käsittelystä laaditaan Tilastokeskuksen kanssa tietojenkäsittelysopimus, jossa sovitaan tietojen turvallisesta käytöstä. Lisäksi tutkimusryhmän jäsenet allekirjoittavat erillisen salassapitosopimuksen Tilastokeskuksen kanssa.

#### 6. Arkaluonteiset henkilötiedot (ja erityiset henkilötietoryhmät)

Tutkimusrekisteri sisältää rikostuomioita tai rikkomuksia koskevia tietoja.

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:

- Rotu tai etninen alkuperä
- Rikostuomiota tai rikkomuksia

Yleisen tietosuojasetuksen mukaisten arkaluontoisten tietojen käsittely perustuu tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan j alakohtaan (käsittely on tarpeen tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten) sekä tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 7 kohtaan (tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tieteellistä tutkimusta varten tehtävään tietojen käsittelyyn).

Rikostuomioita tai rikkomuksia koskevien tietojen käsittely perustuu tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan (tietosuojasetuksen 10 artiklassa tarkoitettuihin rikostuomioihin ja

rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja saa käsitellä, jos niitä käsitellään tieteellistä tutkimusta varten).

## 7. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta (yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen). Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimustehtävästä on säädetty Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituuttia koskevassa laissa.

## 8. Tietojen vastaanottajat

Tietoja käsitellään korkeat tietoturvastandardit täyttävässä Tilastokeskuksen FIONA-etäkäyttöympäristössä. Myös Oikeusrekisterikeskus toimittaa tutkimusta varten tilattavat tiedot FIONA-ympäristöön, missä Tilastokeskus poistaa aineistosta kaikki suorat tunnistetiedot (esim. henkilötunnukset). FIONA-etäkäyttöympäristössä tutkijat yhdistävät Oikeusrekisterikeskuksen toimittamaan aineistoon tietoja Tilastokeskuksen ylläpitämistä rekistereistä. Yhdistäminen tehdään Tilastokeskuksen pseudonuumien henkilönumeroiden avulla. Helsingin yliopiston tutkimusryhmä ei käsittele missään tutkimuksen vaiheessa vastaajien suoria henkilötietoja kuten nimiä, osoitteita tai henkilötunnuksia. Aineiston käsittelystä laaditaan Tilastokeskuksen kanssa tietojenkäsittelysopimus.

## 9. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle, niitä käsitellään ainoastaan EU:n alueella.

## 10. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään tietojärjestelmissä suojattuna niin, että ainoastaan niitä tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja. Tutkimusprojektissa ei käsitellä aineistoja, jotka ovat manuaalisessa muodossa (esim. paperimuodossa tai muutoin aineellisessa muodossa).

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- ☒ käyttäjätunnus ja salasana
- ☒ käytön rekisteröinti/lokitus
- ☐ kulunvalvonta
- ☐ salaus/kryptaus
- ☒ kaksivaiheinen tunnistautuminen
- ☐ muu, mikä:

Suorien tunnistetietojesi käsittely:

- ☐ Rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja.
- ☒ Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa ja säilytetään erillään analysoitavasta tutkimusaineistosta.
- ☐ Aineisto analysoidaan suorien tunnistetiedoin

## 11. Henkilötietojesi käsittelyn kesto

Käsiteltävät tiedot hävitetään, kun niitä ei enää tarvita tutkimukseen tai tutkimustulosten varmentamiseen (viimeistään 31.12.2026 mennessä).

### Tutkimuksen päättymisen jälkeen:

- ☒ Tutkimusaineisto hävitetään  
☐ Tutkimusaineisto säilytetään tämän tutkimuksen tulosten luotettavuuden arvioimista varten:

- ☐ ilman suoria tunnistetietoja  
☐ tunnistetiedoin  
☐ Tutkimusaineisto säilytetään myöhempää, yhteensopivaa tieteellistä tutkimusta varten tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti:  
☐ ilman suoria tunnistetietoja  
☐ tunnistetiedoin

## 12. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

## 13. Sinun oikeutesi ja niiden rajoittaminen

Alla mainittujen oikeuksien käyttämiseksi ota yhteyttä tämän tietosuojailmoituksen kohdassa 2 nimettyyn tutkimuksen yhteyshenkilöön ja kerro, mitä oikeuksiasi haluat käyttää.

### Sinun oikeutesi rekisteröitynä

Pyrimme toteuttamaan oikeutesi aina, kun se on mahdollista. Oikeuksiesi soveltuvuuteen vaikuttaa esimerkiksi se, millä oikeusperusteella henkilötietojasi käsitellään. Oikeuksien soveltumista arvioimme aina tapauskohtaisesti. Tutkimuksen yhteyshenkilö auttaa sinua oikeuksiesi toteuttamisessa ja kertoo niiden soveltuvuudesta.

Tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiasi ovat:

- saada tietää käsitelläänkö sinun tietojasi,
- saada pääsy omiin tietoihisi,
- oikaista virheelliset ja vanhentuneet tietosi,
- poistaa tietosi ja tulla unohdetuksi,
- rajoittaa omien tietojesi käsittelyä,
- siirtää tietosi rekisterinpitäjältä toiselle,
- vastustaa tietojesi käsittelyä sekä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Jostain oikeudesta saatetaan tieteellisen tutkimuksen yhteydessä joutua poikkeamaan esimerkiksi silloin, jos oikeutesi toteuttaminen vaarantaisi koko tutkimuksen. Usein voi olla

esimerkiksi niin, ettei kaikkia jo kerättyjä ja tutkimukseen sisällytettyjä tietojasi ole mahdollista poistaa jälkikäteen, mutta tämä ei vaikuta oikeutesi keskeyttää tutkimukseen osallistuminen.

Lisätietoa oikeuksistasi eri tilanteissa löydät Tietosuojavaltutetun toimiston verkkosivuilta:

<https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

### **Valitusoikeus**

Jos koet, että henkilötietojasi on käsitelty epäasianmukaisesti, voit aina ottaa yhteyttä rekisterinpitäjän tietosuojavastaavaan, jonka yhteystiedot löydät tämän tietosuojailmoituksen kohdasta 3.

Sinulla on myös oikeus tehdä valitus valvovalle viranomaiselle, eli Tietosuojavaltutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Tietosuojavaltutetun toimiston yhteystiedot:

Tietosuojavaltutetun toimisto

<https://tietosuoja.fi/ilmoitus-tietosuojavaltutetulle>

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi